

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 40/23

Λουξεμβούργο, 2 Μαρτίου 2023

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-718/21 | Krajowa Rada Sądownictwa (Παραμονή δικαστή στην ενεργό υπηρεσία)

Ο γενικός εισαγγελέας Αθανάσιος Ράντος διατηρεί επιφυλάξεις ως προς το κατά πόσον το σύστημα έγκρισης, από το KRS, της παραμονής των Πολωνών δικαστικών λειτουργών στην ενεργό υπηρεσία μετά τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης παρέχει επαρκείς εγγυήσεις ανεξαρτησίας

Η απόφαση για την έγκριση ή μη της δυνατότητας παραμονής του δικαστή στην ενεργό υπηρεσία δεν μπορεί να στηρίζεται σε αόριστα και δυσχερώς επαληθεύσιμα κριτήρια

Στην Πολωνία, ο νόμος περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων ορίζει ότι οι δικαστές που επιθυμούν να παραμείνουν στην ενεργό υπηρεσία μετά τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης οφείλουν να δηλώνουν τη σχετική βούλησή τους στο Εθνικό Δικαστικό Συμβούλιο (Πολωνία, στο εξής: KRS). Η δήλωση αυτή πραγματοποιείται εντός της νόμιμης προθεσμίας, μετά την παρέλευση της οποίας η αίτηση δεν υποβάλλεται παραδεκτως. Το KRS δύναται να επιτρέψει σε δικαστή να εξακολουθήσει να ασκεί τα καθήκοντά του, εφόσον η παραμονή του στην ενεργό υπηρεσία δικαιολογείται, μεταξύ άλλων, για λόγους απονομής της δικαιοσύνης ή από σημαντικό κοινωνικό συμφέρον.

Ενώπιον του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του πολωνικού Ανωτάτου Δικαστηρίου (στο εξής: τμήμα εκτάκτου ελέγχου) ασκήθηκε προσφυγή δικαστή κατά του πορίσματος του KRS με το οποίο απορρίφθηκε η αίτηση για την παράταση της θητείας του, λόγω υποβολής της αίτησης μετά την εκπνοή της νόμιμης προθεσμίας. Το τμήμα εκτάκτου ελέγχου ερωτά το Δικαστήριο αν η αρχή της ισοβιότητας και της ανεξαρτησίας των δικαστών, η οποία κατοχυρώνεται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, θίγεται από εθνική ρύθμιση στον βαθμό που η ρύθμιση αυτή, αφενός, εξαρτά την παραμονή δικαστή στην ενεργό υπηρεσία μετά τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης από την έγκριση άλλου οργάνου και, αφετέρου, προβλέπει την απόρριψη της σχετικής αίτησης σε περίπτωση μη τήρησης της νόμιμης προθεσμίας.

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Αθανάσιος Ράντος επισημαίνει, κατ' αρχάς, ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως εγείρει το ζήτημα του κατά πόσον το τμήμα εκτάκτου ελέγχου έχει τον χαρακτήρα «δικαστηρίου», κατά την έννοια της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο δύναται να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα. Οι επιφυλάξεις του ως προς την ανεξαρτησία του ως άνω τμήματος αφορούν, μεταξύ άλλων, τον διορισμό των δικαστών του δυνάμει, ακυρωθέντος μεταγενέστερα, πορίσματος του KRS, η ανεξαρτησία του οποίου έχει αμφισβητηθεί σε πλείονες αποφάσεις του Δικαστηρίου¹.

¹ Αποφάσεις της 19ης Νοεμβρίου 2019, συνεκδικασθείσες υποθέσεις Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, σκέψεις 136 έως 145 (βλ. επίσης AT αριθ. 145/19) της 2ας Μαρτίου 2021, Α.Β. κ.λπ. (Διορισμός των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Προσφυγές), C-824/18, σκέψεις 130 και 131 (βλ. επίσης AT αριθ. 31/21).

Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (στο εξής: ΕΔΔΑ) ² έχει αποφανθεί ότι δύο τριμελείς δικαστικοί σχηματισμοί του τμήματος εκτάκτου ελέγχου δεν συνιστούν «δικαστήρια που λειτουργούν νόμιμα» κατά την έννοια της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: ΕΣΔΑ).

Επί του ζητήματος αυτού, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι η ερμηνεία της αρχής της ανεξαρτησίας στο πλαίσιο της δυνατότητας υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου προϋποθέτει εξέταση διαφοροποιούμενη και διακριτή από την απαιτούμενη, αντιστοίχως, στο πλαίσιο της αρχής της ισοβιότητας και της ανεξαρτησίας των δικαστών που κατοχυρώνεται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής που διασφαλίζεται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω των διαφορετικών σκοπών και της διαφορετικής λειτουργίας που επιτελούν οι εν λόγω κανόνες.

Κατά τον γενικό εισαγγελέα, **η έννοια του «δικαστηρίου» που δύναται να υποβάλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου έχει «λειτουργικό» χαρακτήρα** ο οποίος παραπέμπει κυρίως στην απουσία ιεραρχικής υπαγωγής στη διοίκηση του οργάνου που υπέβαλε το προδικαστικό ερώτημα και δεν έχει σχέση με τα άτομα που μετέχουν στη σύνθεσή του. Επομένως, **ενδεχόμενες πλημμέλειες κατά τον διορισμό των μελών ενός δικαστικού σχηματισμού δεν πρέπει να στερούν από ένα όργανο την ιδιότητα του «δικαστηρίου» υπό την έννοια αυτή, παρά μόνον εάν υπονομεύουν την ίδια την ικανότητα ενός τέτοιου οργάνου να δικάζει κατά τρόπο ανεξάρτητο**. Η διαφορετική προσέγγιση του ΕΔΔΑ δεν ασκεί επιρροή, διότι η ερμηνεία του επικεντρώνεται κυρίως στον σεβασμό του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Θα μπορούσε, επομένως, να έχει σημασία για την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, όχι όμως κατ' ανάγκην για τη δυνατότητα υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου. **Επομένως, κατά τον γενικό εισαγγελέα, το Δικαστήριο μπορεί εγκύρως να επιληφθεί αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και, κατά συνέπεια, είναι αρμόδιο να απαντήσει επί των προδικαστικών ερωτημάτων**.

Εν συνεχεία, όσον αφορά τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα, ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει ότι το Δικαστήριο δέχεται, στη νομολογία του, ότι τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέτουν σε μη δικαιοδοτικό όργανο (είτε ανεξάρτητο είτε υπαγόμενο στη νομοθετική ή την εκτελεστική εξουσία) τη λήψη αποφάσεων που αφορούν, μεταξύ άλλων, τον διορισμό δικαστών ή την παραμονή τους στην ενεργό υπηρεσία ³. Για τον λόγο αυτό καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, έστω και αν, κατόπιν των μεταρρυθμίσεων του πολωνικού δικαστικού συστήματος, το KRS κατέστη «όργανο δεσμώτης» ελεγχόμενο από την εκτελεστική εξουσία, **το γεγονός ότι έχει την εξουσία να αποφασίζει αν θα επιτρέψει ή όχι μια ενδεχόμενη παράταση της ενεργού δικαστικής υπηρεσίας δεν αρκεί, αφ' εαυτού, για να γίνει δεκτή η ύπαρξη παραβιάσεως της αρχής της ανεξαρτησίας των δικαστών**.

Παρά ταύτα, ως προς τις ουσιαστικές προϋποθέσεις και τους όρους της διαδικασίας, ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει ότι **τα κριτήρια στα οποία στηρίχθηκε το πόρισμα του KRS περί παραμονής στην ενεργό δικαστική υπηρεσία είναι ιδιαιτέρως αόριστα και μη επαληθεύσιμα** ⁴. Αμφιβολίες εκφράζονται επίσης δεδομένου ότι το πολωνικό δίκαιο δεν προβλέπει προθεσμία εντός της οποίας το KRS οφείλει να εκδώσει το πόρισμά του.

Λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών πραγματικών και νομικών στοιχείων που άπτονται τόσο, αυτού καθ' εαυτόν, του χαρακτήρα του KRS όσο και του τρόπου με τον οποίο το όργανο αυτό εκπληρώνει την αποστολή του, ο γενικός εισαγγελέας καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αρχή της ισοβιότητας και της ανεξαρτησίας των δικαστών, η οποία κατοχυρώνεται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, **αποκλείει εθνική ρύθμιση η οποία εξαρτά την ισχύ της δήλωσης της βούλησης δικαστή να συνεχίσει να ασκεί τα δικαστικά καθήκοντά του πέραν της**

² Απόφαση του ΕΔΔΑ της 8ης Νοεμβρίου 2021, Dolińska-Ficek και Ozimek κατά Πολωνίας (CE:ECHR:2021:1108JUD004986819).

³ Αποφάσεις της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), [C-619/18](#), σκέψεις 108 και 110 (βλ. επίσης [ΑΤ αριθ. 81/19](#)), και της 5ης Νοεμβρίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία των τακτικών δικαστηρίων), [C-192/18](#), σκέψη 119 (βλ. επίσης [ΑΤ αριθ. 134/19](#)).

⁴ Όπως και στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση [C-192/18](#), σκέψεις 119 και 122.

συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης από την έγκριση οργάνου το οποίο αποδεδειγμένα δεν είναι ανεξάρτητο έναντι της νομοθετικής ή της εκτελεστικής εξουσίας και το οποίο εκδίδει τις αποφάσεις του βάσει αόριστων και δυσχερώς επαληθεύσιμων κριτηρίων.

Όσον αφορά την απόρριψη της εκπρόθεσμης δήλωσης της βούλησης για συνέχιση της άσκησης των δικαστικών καθηκόντων, ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει ότι **οι σαφείς και προβλέψιμες προθεσμίες για τη δήλωση αυτή αποτελούν αντικειμενικές διαδικαστικές απαιτήσεις ικανές να συμβάλουν στην ασφάλεια δικαίου και την αντικειμενικότητα της όλης επίμαχης διαδικασίας.** Καθοριζόμενη με σημείο αναφοράς την ημερομηνία συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας από τον δικαστή, η εξάμηνη προθεσμία που προβλέπεται από την πολωνική νομοθεσία είναι επαρκώς μεγάλη, κατά τον γενικό εισαγγελέα Α. Ράντο, ώστε να παρέχει στον δικαστή τη δυνατότητα να λάβει μια σταθμισμένη απόφαση σχετικά με την ευκαιρία να εκδηλώσει την πρόθεσή του για παραμονή στην ενεργό υπηρεσία. Αντιστοίχως, **η έλλειψη της δυνατότητας να αρθεί το αποκλειστικό αποτέλεσμα της ως άνω προθεσμίας ουδόλως ασκεί εξωτερική πίεση στους δικαστές και, επιπλέον, στερεί από το KRS τη δυνατότητα να ενεργήσει κατά διακριτική ευχέρεια.** Ανεξαρτήτως της εκτιμήσεως αυτής, κατά τον γενικό εισαγγελέα, επαφίεται στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου να εξακριβώσει την αναλογικότητα της αποκλειστικής αυτής προθεσμίας.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους.

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106

Μείνετε συνδεδεμένοι!

